

KIRMIZI FİL'İ GÖRDÜNÜZ MÜ?

Siz hiç “Kırmızı Fil” gördünüz mü? Peki “Mor Kedi” ya da “Pembe Fare”?

Ferit Avcı'nın okulöncesi dönemdeki çocuklara yönelik yapıtı “Kırmızı Fil'i Gördünüz mü?” kapak resminde kırmızı filin hortumuna sarılmış bir çocukla “hayvan sevgisi” iletisini sezdirmektedir. Kitabın adını oluşturan soru cümlesi, çocukları ilginç bir serüvene çağırdığını düşündürmektedir.

Öykü, küçük bir erkek çocuğun bir sabah uyandığında odasının duvarındaki resmin eğik durduğunu fark etmesiyle başlar. Çocuk, resimdeki “Kırmızı Fil”in yerinde olmaması üzerine onu her yerde arar; “Mavi Balina”ya, “Sarı Zürafa”ya, “Mor Kedi”ye, “Pembe Fare”ye ve “Yeşil Karga”ya tek tek sorar. Çocuğun özdeşim kurabileceği kahramanın sürüklediği öyküde merak ögesinden yararlanıldığı görülmektedir. Okulöncesi dönem çocukları için önemli olduğu bilinen merak ögesinin çocuğu metnin anlam evrenine çekeceği ve onun kitapla ilişkisini sağlayacağı söylenebilir. Kahramanın araştırmaya ve sormaya özendirici davranışları, çocukları girişimciliğe yönlendirebilir. Bununla birlikte çocuğa duyma ve düşünme sorumluluğu veren yapıtın, eğlendirmeyi ve yaratıcılığı kullanmayı ön planda tutarak çocuğa görelilik ilkesine uygun bir biçimde yapılandırıldığı söylenebilir. “Kırmızı Fil” geri döndüğünde onu çok sevdiğini söyleyerek öpen kahraman, yapıtın sevgiyi öğrettiğini değil duyumsattığını sezdirmektedir. Olaylar devingen bir kurguyla işlenmiştir. Kahramanın “Kırmızı Fil”i ararken hayvanlarla konuşmalarında geçen “ip atlamak”, saklambaç” gibi oyunlar, yapıtta çocukların ilgi ve gereksinimlerinin gözetildiği yargısını örneklendirebilir. Akıcı bir dille oluşturulan metnin, çocuğun sözcüklüğüne yeni kavramlar eklenmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Kitapta “Orada da yoktu. Hiçbir yerde yoktu.” gibi anlamın pekiştirilmesine yönelik anlatımlar ile kısa ve içten cümleler kullanıldığı, yazım

ve noktalama kurallarına uyulduğu görölmektedir. Yazınsal bir nitelik taşıyan “Kırmızı Fil’i Gördünüz mü?” adlı yapıtta, okulöncesi dönem çocukları için çok önemli olan görsellik de dilsel iletileri anlamlandırarak biçimde kullanılmıştır.

Çocukların yaşam ve insan gerçekliğini tanımlarında, dilsel iletilerle birlikte sanatçı duyarlığı taşıyan çizgilerin de önemli bir yeri vardır. Okulöncesi dönemdeki çocukların ilgisini çekebilecek bolca resme yer verilen bu kitapta, görsel iletiler bir bütünlük içinde sunulmaktadır. Resimlerde kullanılan renklerin ve çizgilerin estetik özellikler taşıdığı, çocuğun anlam evreniyle uyumlu bir görsel kurgu oluşturulduğu görülebilir. Dilsel metin ve görsel metin arasındaki uyum, öykünün bir bütün olarak algılanmasını kolaylaştırmaktadır.

“Kırmızı Fil’i Gördünüz mü?” adlı kitabın okulöncesi dönemdeki çocukların dil gelişimine katkıda bulunacağı, onları kitapla iletişim kurma konusunda isteklendireceği söylenebilir.

Arş. Gör. Emine AKYÜZ
Ankara Üniversitesi
Eđitim Bilimleri Fakültesi